

TÜRKİYE STARTUP EKOSİSTEMİ YATIRIM RAPORU

3.Çeyrek 2023

2023- Üçüncü Çeyreğinde
Türkiye Startup Ekosistemi
Ve Yatırımları
Ekim 2023

Hazırlayan:
StartupCentrum Data Team

StartupCentrum 2023
İş bu raporun bütün hakları StartupCentrum'a ait olup izinsiz iktibas edilemez ve dijital platformlarda paylaşılabilir.

MUGE BEZGİN

StartupCentrum olarak, ekosistemi daha ölçülebilir ve anlamlı verilere dayalı olarak sunma hedefimizi sürdürüyoruz. 200 binden fazla veriye ulaşan ve giderek daha global bir boyuta gelen platformumuzla, her çeyrekte siz değerli teknoloji ilgilileriyle buluşmaya devam ediyoruz.

Crunchbase raporuna göre 2023'ün üçüncü çeyreğinde global startup yatırımları 73 milyar dolar seviyesine ulaşarak, bir önceki çeyreğe göre hafif bir artış gösterdi ancak 2022'nin aynı döneminde yapılan 86 milyar dolarlık yatırım seviyesine göre %15'lik bir düşüş yaşandığını gözlemliyoruz.

Özellikle, 1 milyar doların üzerinde değerlendirilen şirketler olarak adlandırdığımız "unicorn" şirketlerde belirgin bir düşüş yaşandığına şahit oluyoruz. Bu durum, küresel ekonomik dengesizliklerin doğal yansıması olarak karşımıza çıkıyor, öngördüğümüz bu durumu, 2022 yılının sonundan itibaren tahmin ediyorduk.

Türkiye'deki duruma bakacak olursak üçüncü çeyrekte, Türk startupların 59.7 milyon dolarlık yatırım aldığını görüyoruz. Geçtiğimiz yılın aynı dönemine göre ciddi düşüş söz konusu fakat dünya genelindeki benzer düşümlere kıyasla, ülkemizin bu süreci daha az etkilenerek atlattığına umut verici.

M. ERSAD ZOR

Hızla büyüyen Türkiye girişimcilik ekosisteminde, ekosistem hakkında yapılan araştırmaların eksikliğini fark ederek çıktığımız bu yolda, yurtdışı dahil toplam 28 rapor yayınladık. Yayınladığımız her raporda kendimizi geliştirmeye, öğrenmeye ve öğrendiklerimizi siz okurlara aktarmaya devam ediyoruz.

2023'ü dünya genelinde küresel dengesizlikler nedeniyle startup yatırımlarının azaldığı bir yıl olarak geride bırakıyoruz. Türkiye'de de yatırımların bu bağlamda azaldığı söylenebilir. Özellikle yabancı yatırımcıların azalması, bu yılın rakamlarını oldukça aşağı çekti. Yatırımlar 2021 ve 2022 yıllarında 1 milyar dolar'ın üzerine çıkmışken 2023 yılını yarım milyar dolar seviyelerinde ancak kapatabileceğimiz gibi duruyor. Rakamlar oldukça düşmüş gibi gözükse geçtiğimiz yıllarda yaşanan zirveler, ekosistemde kalıcı etkiler de bırakmış gibi gözüküyor. Oyun sektörü bunların başında gelirken diğer yandan yerli yatırımcıların ilgisi de oldukça fazla.

Özetle, bu yıl yatırımlar 2020 ve öncesine kıyasla daha iyi bir seviyede olsa da son yıllardaki zirvelerle kıyaslandığında düşüş oldukça yüksek gözüküyor.

İÇİNDEKİLER

StartupCentrum.....	4
Giriş.....	5
Özet-2023/3.Çeyrek.....	7
En Yüksek Yatırımlar.....	8
Yatırım Adedi.....	9
Yatırım Miktarı.....	10
Şehirler.....	11
Sektör.....	12
Yatırım Aşaması.....	13
Yatırımcılar.....	14
Kurucu Ortaklar.....	15
Kitle Fonlama.....	15
Startup Hukuku'nu İlgilendiren Mevzuat Değişiklikleri.....	16
İkincil İşlemler.....	20
Veri & Metodoloji.....	22

StartupCentrum

Dijital Startup Ekosistemi

BİZ KİMİZ?

StartupCentrum, girişimcilerin ekip arkadaşı bulamama problemlerinden yola çıkmış, ardından odağını ekosistem ihtiyaçlarına çevirmiş bir startuptur. Girişimler platform üzerinden yatırımcıları veya kuluçka merkezi, hızlandırıcı ve teknoparkları filtreleyerek anında başvuru yapabilir. Ya da uzun süredir aradığı o ekip arkadaşını filtreleyerek bulabilir ve hemen mesaj atabilir. Platforma üye girişimler aynı zamanda AWS'den Salesforce'a çeşitli şirketlerden ücretsiz kredi ve indirimler alabilir. Bunların yanında başta Türkiye olmak üzere dünyadaki girişimcilik ekosistemleri hakkında hazırlanmış raporlara ücretsiz erişebilir veya her ay Türkiye'nin farklı illerinde düzenlenen girişimcilik etkinliklerimize her zaman katılabilir!

NE YAPIYORUZ?

YETENEK

Bir startup veya scaleup'ta çalışmak isteyen her yetenek iş ilanlarına başvurabilir veya start-upları kendi ihtiyaçlarına göre filtreleyerek direkt mesajı gönderebilir! Ayrıca start-uplar iş başvuruları açabilir veya yetenekleri çeşitli filtrelerle göre filtreleyerek doğrudan mesaj gönderebilir!

YATIRIM

Platforma üye bir girişim, ekosistem paydaşları ile doğrudan iletişime geçebilir! Bir girişim, fon almak için melek yatırımcıları, VC'leri, CVC'leri ve diğer tüm yatırımcılara başvuru yapabilir! Öte yandan, bir girişim hızlandırıcı programlara, kuluçka merkezlerine veya teknoparklara da başvurabilir!

RAPORLAR

Büyümenin anahtarı: Veri! bir karar verici, kurucu, yatırımcı veya girişim meraklısı, start-uplar hakkındaki içgörülere raporlarımızdan ulaşabilir. Yatırım raporları, pazar araştırmaları ve ekosistem haritaları hazırlıyor, hepsini ücretsiz paylaşıyoruz! Ayrıca, dünyanın dört bir yanından start-uplarla ilgili haberler ve haftalık bülten paylaşıyoruz!

PERK & ETKİNLİK

Platforma üye girişimler sayısı her ay artan işbirliği yaptığımız firmalardan ücretsiz faydalanabilir! Ya da ekosistemden insanlarla tanışarak network'ünü genişletmek veya aradığı kurucu ortağını bulmak için Find Your Co-Founder etkinliklerimize katılabilir! Etkinlik hakkında detaylı bilgi için sosyal medya hesaplarımızı takip edebilirsiniz.

GİRİŞ

Dijital startup ekosistemi StartupCentrum olarak, globaldeki startup ekosistemlerini verilerle değerlendirerek ekosistemin tüm paydaşlarının bilgi ve analiz ihtiyacını karşılamayı amaçlamaktayız. Raporlarımızı, doğru ve güvenilir kaynak oluşturarak girişimcilik ekosisteminin gelişmesine katkıda bulunmak amacıyla hazırlıyoruz.

2023-3. Çeyrek Türkiye Startup Ekosistemi Yatırım Raporu'nda yatırım alan girişimlerin sektörlerinden yatırım aşamalarına, yatırımcıların bulunduğu ülkelere girişimlerin genel merkezinin yer aldığı bölgelere kadar çeşitli ve detaylı bilgilere yer verilmiştir.

2022 yılının sonlarına doğru başlayan ve hala devam eden dünya genelindeki ekonomik kriz kaygıları ve siyasal iklimdeki belirsizlikler, 3 ay önce yayınladığımız yarıyıl raporumuzda da gördüğümüz gibi 2023 yılı yatırımlarının durgun gitmesine sebep oldu. Bu çeyrekte de ülkemizdeki startup yatırımlarının, aynı dünya genelindeki gibi düşüşte olduğu görülmektedir. Özellikle yabancı yatırımcıların eksikliği bu çeyrekte fazlasıyla hissedilmiş gibi duruyor. Yerli yatırımcıların ilgisinin ise hızla devam ettiği görülmektedir. Yatırım sayısı olarak geçen yıllar yakalansa da yatırılan tutar için aynısını söylemek pek mümkün değil.

Peki bu genel bilgiler ışığında 2023'ün üçüncü çeyreği nasıl geçti? Detaylar raporda!

StartupCentrum

2023-ÜÇÜNCÜ ÇEYREK

TÜRKİYE STARTUP EKOSİSTEMİ VE YATIRIMLARI

ÖZET - 2023/3.Ç

\$59,7Mn

Toplam Yatırım Miktarı

2023-3.Ç'de teknogirişimler 59,7 milyon dolar yatırım aldı.

81

Yatırım Turu

81 yatırım turunda 81 teknogirişim yatırım aldı.

\$393.600

Medyan Yatırım Miktarı

Yatırımların medyan(ortanca) değeri 393 bin dolar oldu.

Sektör*

\$115Mn

Dijital Pazarlama & Satış

\$109Mn

Yapay Zeka & Makine Öğrenimi

\$27Mn

Oyun

29 startup

Oyun

19 startup

Finans

16 startup

Yapay Zeka & Makine Öğrenimi

72

Kurumsal Yatırımcı

2023-3.Ç'de 72 kurumsal yatırımcı* yatırım yaptı.

10

Yabancı Kurumsal Yatırımcı

Yatırım yapan 155 kurumsal yatırımcının 10'u yurt dışı merkezliydi.

19

Kitle Fonlama Turu

2023-3.Ç'de kitle fonlama platformları aracılığıyla 19 başarılı yatırım gerçekleşti.

%25

Kadın Kurucu Ortaklı

2023-3.Ç'de yatırım alan girişimlerin %20'sinin en az 1 kadın kurucu ortağı vardı.

\$7,5Mn

Yatırım Miktarı

En az 1 kadın kurucu ortağı olan girişimler toplam 117,5 Milyon Dolar yatırım aldı.

48

İlk Yatırım

2023-3.Ç'de 104 girişim ilk yatırımını aldı.

*Kurumsal yatırımcı: Bireysel/melek yatırımcılar ve melek yatırım ağları dışında kalan yatırımcı tipleri.

*Sektörler 2023 ilk 9 ayı toplamı olarak verilmiştir.

EN YÜKSEK YATIRIMLAR

BINALYZE

Binalyze, dijital adli bilişim ve olay yanıtı şirkettir.

Yatırım Miktarı : \$19 M
Değerleme : -
Lider Yatırımcılar : Earlybird VC, Citi Ventures, Cisco Investments

BUYUTECH

Büyütech, otomotiv sınıfı kamera üreticisidir.

Yatırım Miktarı : \$4,23 M
Değerleme : \$24 M
Lider Yatırımcılar : APY Ventures Bilişim Vadisi GSYF, Ostim GSYF

ENQURA

Enqura; kimlik, belge ve yüz doğrulama platformudur.

Yatırım Miktarı : \$2,90 M
Değerleme : -
Lider Yatırımcılar : Eksim Ventures, Hedef PYS StartupBurada GSYF

MEGA FORTUNA

Mega Fortuna; güvenlik, oyun, yapay zeka mobil uygulama geliştiricidir.

Yatırım Miktarı : \$2,30 M
Değerleme : -
Lider Yatırımcılar : APY Ventures, Tacirler PYS

ZAXE

Zaxe, yeni nesil 3D yazıcı üreticisidir.

Yatırım Miktarı : ~\$2,23 M
Değerleme : -
Lider Yatırımcılar : Omurga Teknoloji Fonu, PCP Teknoloji Fonu

FORTUNE MINE

Fortune Mine, sosyo-casual mobil oyun şirkettir.

Yatırım Miktarı : \$2 M
Değerleme : -
Lider Yatırımcılar : Heaventures, StartupFon

CORPUS

Corpus; güneş enerji santrali projelendirme, kurulum ve bakım şirkettir.

Yatırım Miktarı : ~\$1,70 M
Değerleme : -
Lider Yatırımcılar : Fonbulucu (Kitle Fonlama Turu)

THECA

Theca, sürdürülebilir paketleme odaklı Ar-Ge şirketi

Yatırım Miktarı : ~\$1,35 M
Değerleme : -
Lider Yatırımcılar : Mercan Kimya A.S.

HOOPLA

Hoopla, işletmelere yönelik e-ticaret platformudur.

Yatırım Miktarı : \$1,35 M
Değerleme : -
Lider Yatırımcılar : REM People

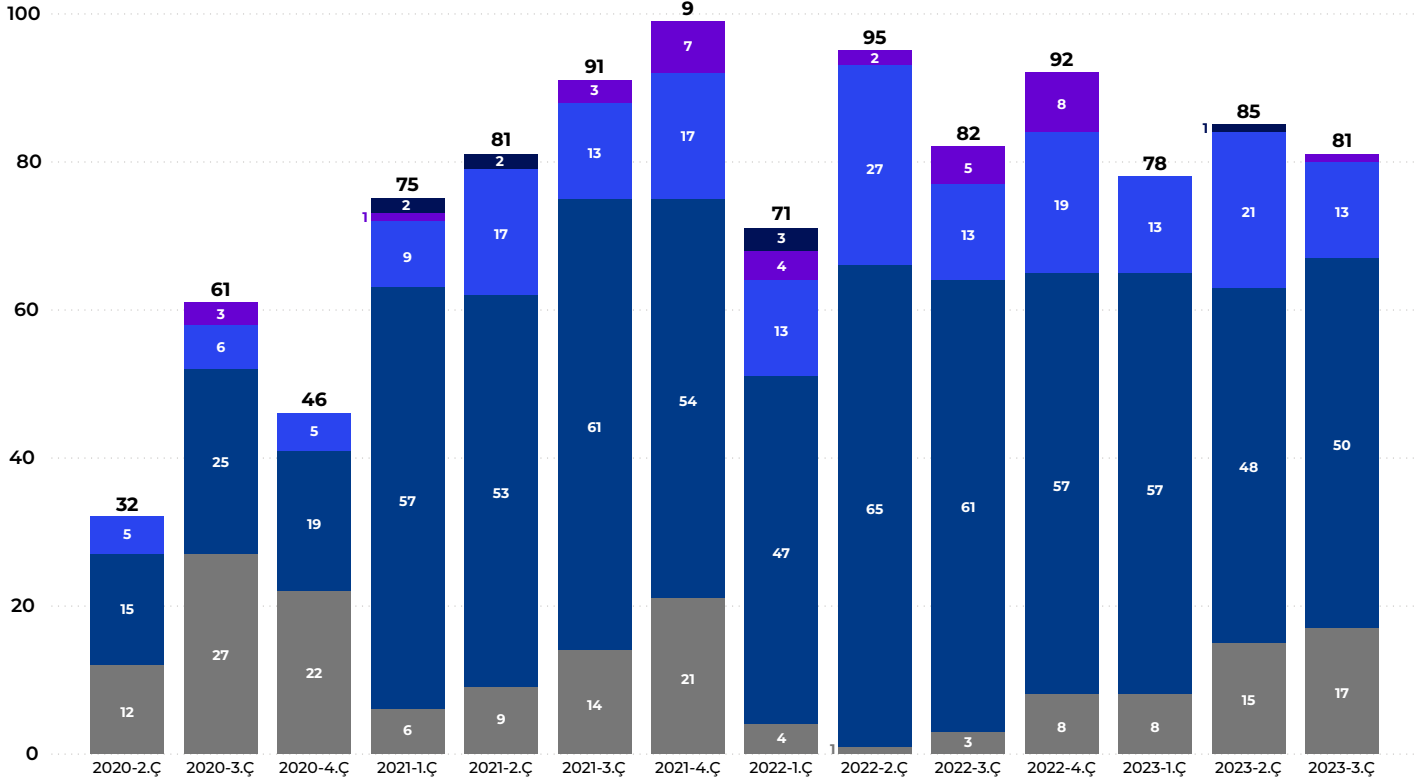
RIERINO

Rierino, e-ticaret ve dijital dönüşüm için akıllı low-code platformu

Yatırım Miktarı : \$1,25 M
Değerleme : -
Lider Yatırımcılar : Tacirler PYS Gelecek Etki Fonu

YATIRIM ADEDİ

● Miktarı Açıklanmamış ● 1M\$ altı yatırım ● 1M\$ - 10M\$ ● 10M\$-100M\$ ● 100M\$ ve üzeri

Grafik1: Miktar aralığına göre toplam yatırım sayısı (adet, çeyrek)

2023 yılı, dünya genelinde faizlerin arttığı ve dolayısıyla girişimlere yapılan yatırımların azaldığı bir yıl olarak devam ediyor. 2023'ün son çeyreğinde yapılan yatırım sayıları incelendiğinde 81 yatırım turunun gerçekleştiği görülürken bu dönemi 2022'nin aynı dönemiyle karşılaştırdığımızda, yatırım sayısının benzer seviyelerde kaldığını söylenebilir.

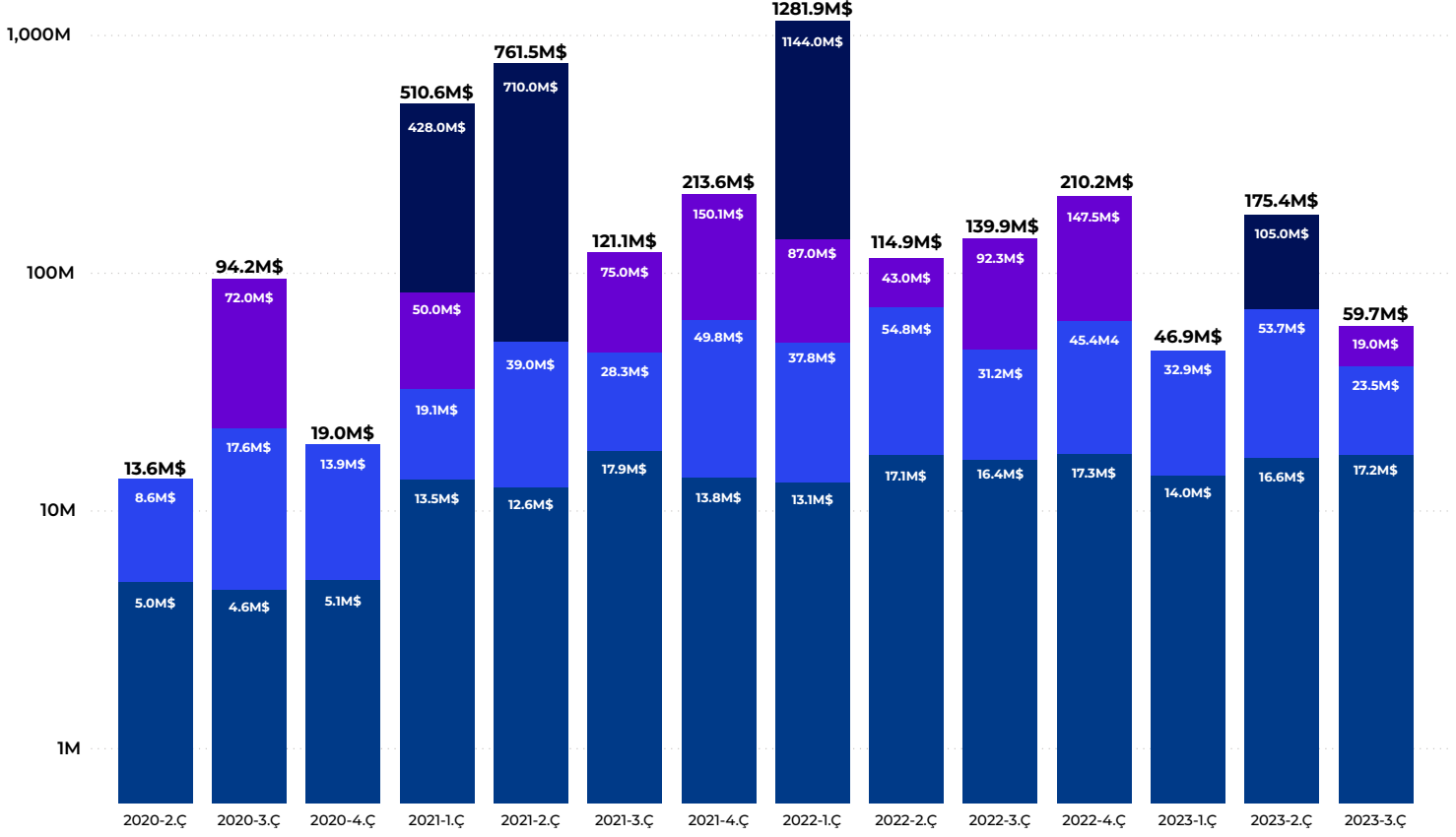
2023'ün ilk 9 ayında toplamda 244 yatırım gerçekleşti. 2022'nin aynı döneminde ise 248 yatırım yapılmıştı. Bu nedenle, toplam yatırım sayısına bakıldığında, geçen yıla oldukça yakın bir performans sergilendiği görülmektedir.

Toplam sayılara daha yakından bakıldığında, yüksek miktarda yatırımlarda belirgin bir düşüş yaşandığı görülmektedir. 2022'nin ilk 9 ayında 10 milyon doların üzerinde toplam 14 yatırım gerçekleşirken, 2023'ün ilk 9 ayında sadece 2 yatırım gerçekleşti. Bu iki yatırımdan ilki, yerli bir Unicorn olan Insider'ın Seri D yatırım turunda Convertible Note şeklinde 105 milyon dolarlık yatırım aldığı turdu. Merkezi Singapur'da bulunan Insider, operasyonlarını çoğunlukla Türkiye, İstanbul'dan yürütmektedir. Diğer bir yatırım ise Estonya merkezli Binalyze'in Seri A yatırım turunda 19 milyon dolar yatırım aldığı yatırımdır. Estonya merkezli Binalyze de faaliyetlerinin çoğunu Türkiye'de Ankara-ODTÜ Teknokent devam ettirmektedir.

Türkiye girişimcilik ekosistemi alışkanlıklarına göre değerlendirildiğinde, miktarı açıklanmayan yatırım turları genellikle düşük miktarda yatırımları içermektedir. Bu nedenle açıklanmayan turlar da genellikle 10 milyon doların altındaki yatırımlar olarak kabul edilebilir. Bu bağlamda, 10 milyon doların altındaki yatırımlara dikkat edildiğinde, 2023'ün üçüncü çeyreğinde 2022'nin aynı dönemine göre daha fazla yatırım yapıldığı görülmektedir. 2023'ün ilk 9 ayında, 10 milyon doların altındaki toplam 242 yatırım gerçekleşirken, 2022'nin ilk 9 ayında 234 ve 2021'in ilk 9 ayında 239 yatırım yapıldığı gözlemlenmektedir. Bu verilere göre, 2023 yılında düşük miktarda turların ekosistem yatırımlarının zirve yaptığı dönemlerle benzer bir seyir izlediği söylenebilir.

YATIRIM MİKTARI

● 1M\$ altı yatırımlar ● 1M\$ - 10M\$ ● 10M\$ - 100M\$ ● 100M\$ ve üzeri yatırımlar

Grafik2: Miktar aralığına göre toplam yatırım miktarı logaritmik dağılımı(\$, çeyrek)

2023'ün ilk 9 ayında özellikle yabancı yatırımcıların katılımıyla gerçekleşen 10 milyon doların üzerindeki yatırımların eksikliği hissedilmeye devam etmektedir. Öte yandan, daha düşük miktarlarda gerçekleşen yatırımlar, 2021 ve 2022 yıllarında gerçekleşen yatırım sayıları ile benzer şekilde ilerlemektedir. Özellikle yerli yatırımcıların katkısıyla gerçekleşen bu turlar, ekosisteme olan ilginin sürdüğünü gösterse de son dönemde Türkiye'de faizlerin ve parasal sıkışmanın artması, girişim yatırımcıları üzerinde nasıl bir etki yaratacağını gözlemleyeceğimiz bir konu olarak karşımızda duruyor.

2023 yılında yatırım sayısı önceki yıllara yakın bir seyirde olsa da aynısını toplam yatırım miktarı için söylemek pek mümkün değil. Geçtiğimiz çeyrekte toplam 59,7 Milyon Dolar yatırım yapıldı. Bu çeyrekte yatırılan toplam tutar, 2022'nin 3. çeyreğine kıyasla %57 düşüş gösterdi. Öte yandan, 2023 yılının ilk 9 ayında toplam 282 Milyon Dolar yatırım yapıldı. 2022 yılının ilk 9 ayında ise 1 Milyar 537 Milyon Dolar yatırım yapılmıştı. 2022 yılı ile kıyaslandığında bu yıl yatırımların oldukça düştüğü söylenebilir.

Yaşanan düşüşün başlıca sebebi 10M\$ ve üzeri yatırımların eksikliğinden kaynaklanıyor. Tur olarak daha düşük miktarlara bakıldığında geçtiğimiz yılları aratmayacak bir senaryo görülmektedir. 1 Milyon dolar altındaki yatırımlar, 2022 yılında 15 milyon dolar barajını geçmişti, 2023'te bunun devam ettiği görülmektedir. Öte yandan 1-10 milyon dolar arası yatırımların toplamı 23,5 milyon dolar oldu. Çeyrek bazda bakıldığında 2021 yılının başından bu yana, 1-10 M\$ arası yatırımların toplam olarak en düşük çeyreğinin bu çeyrekte olduğu söylenebilir.

*Yatırım Miktarı grafiği yatırım aralıklarının kendi aralarındaki yüzdesel değişiminin daha kolay gösterimi için Logaritmik ölçekte verilmiştir.

ŞEHİRLER

Türkiye-merkezli

73

Girişim

\$38,8M

Yatırım aldı

Merkezi Türkiye'de olan girişimler ve yatırımını Türkiye'deki şirketi üzerinden alan girişimlerdir.

Yurtdışı-merkezli

8

Girişim

\$20,9M

Yatırım aldı

Merkezi yurt dışında olan ancak Türkiye'de doğan, operasyonlarının çoğunu Türkiye'den yöneten ve Türkiye'deki kuluçka merkezleri ve teknoparklardan faydalanmış girişimlerdir.

2023'ün 3. çeyreğinde yatırım alan 81 yerli girişimin 73'ünün yasal yapısı Türkiye'de bulunurken 8 girişiminki yurtdışında bulunuyor. 73 girişim toplamda 38,8 Milyon Dolar yatırım alırken, 8 girişim 20,9 Milyon Dolar yatırım aldı. Yıl toplamına bakıldığında ise 244 yatırımda 240 girişim yatırım aldı. 240 girişimin 200'ünün yasal yapısı Türkiye'de, 40'ının yasal yapısı ise yurtdışında. Bu girişimlerin yatırım miktarlarına bakıldığında 200 girişimin 112,5 milyon dolar, 40 girişimin ise 169,5 milyon dolar yatırım aldığı gözüküyor.

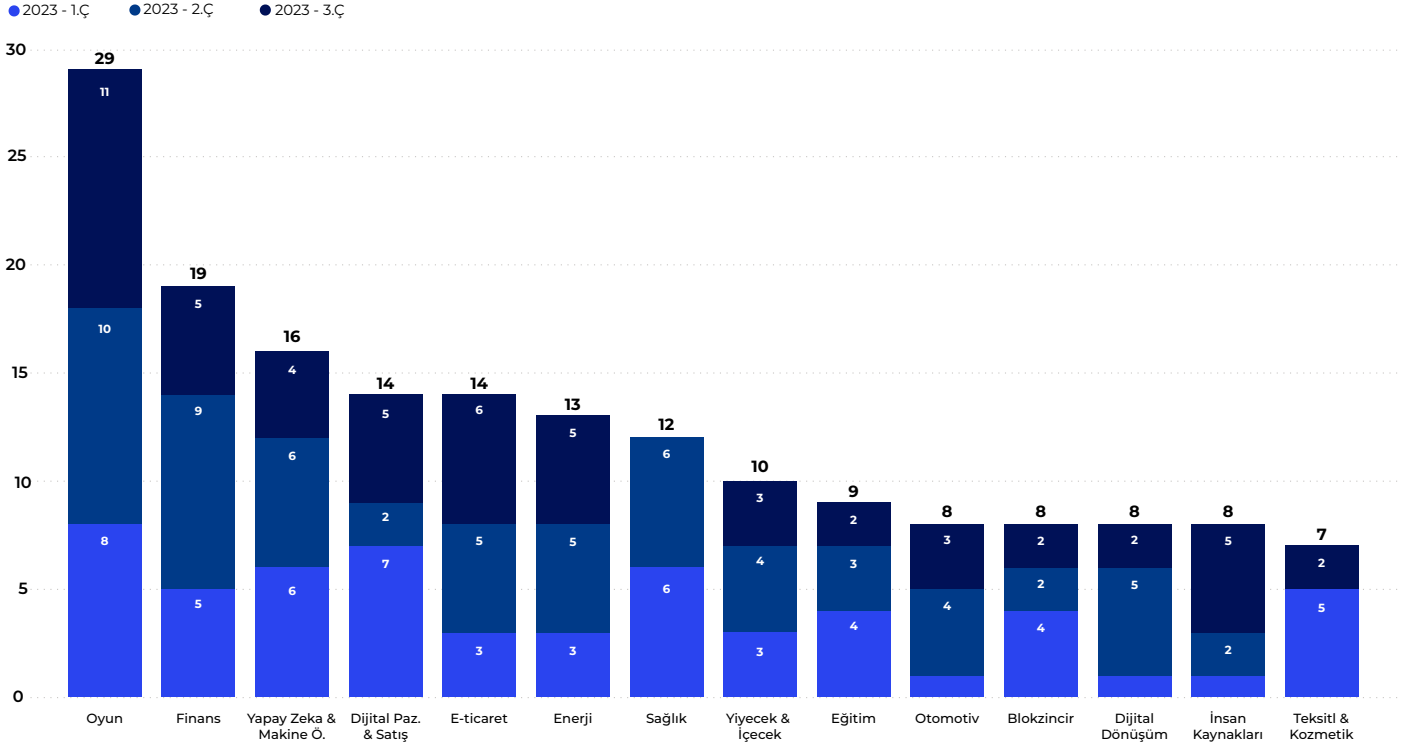
Şehir	Şirket Sayısı	Yatırım Miktarı(\$)	Kitle Fonlama Yatırımı
İstanbul	60	24,7 M \$	11
Ankara	13	25,8 M \$	2
İzmir	4	2,7 M \$	1
Antalya	1	1,7 M \$	1
Bursa	1	2,3 M \$	-
Denizli	1	1,4 M \$	-
Eskişehir	1	1,2 M \$	1

Grafik3: Yatırım alan girişimlerin bulunduğu şehirler

Yatırım alan girişimlerin Türkiye'de operasyonları bulunan ve ekibinin çoğunun bulunduğu şehirler incelendiğinde İstanbul, Ankara ve İzmir'in yine başı çektiği görülmektedir. Geçtiğimiz çeyrekte İstanbul merkezli 60 girişim toplam 24,7 Milyon Dolar yatırım alırken Ankara merkezli 13 girişim 25,8 Milyon Dolar yatırım aldı. Bu çeyrekte Ankaralı girişimlerin aldığı yatırım miktarı İstanbullu girişimleri geride bıraktı ancak bunun başlıca sebebi 19 Milyon Dolarlık Binalyze yatırımı oldu.

Öte yandan Antalya, Bursa, Denizli ve Eskişehir'de de 1'er girişim yatırım aldı. Antalya merkezli kurulan kuşkonmaz üretimi yapan Sparga girişimi kitle fonlaması kampanyasında aldığı yaklaşık 1,7 milyon dolarlık yatırım ile şehirdeki tek şirket oldu. Bursa'da ise çeşitli oyunlar ve yapay zeka mobil uygulamaları geliştiren Mega Fortuna 2,3 milyon dolar yatırım aldı. Denizli'de yatırım alan girişim ise sürdürülebilir ambalaj üretimi yapan Theca yaklaşık 1,4 milyon dolar yatırım aldı. Eskişehir'de ise elektrikli araçların şarj problemi için çözümler üreten Evbee, kitle fonlama kampanyası ile yaklaşık 1,2 milyon dolar yatırım aldı.

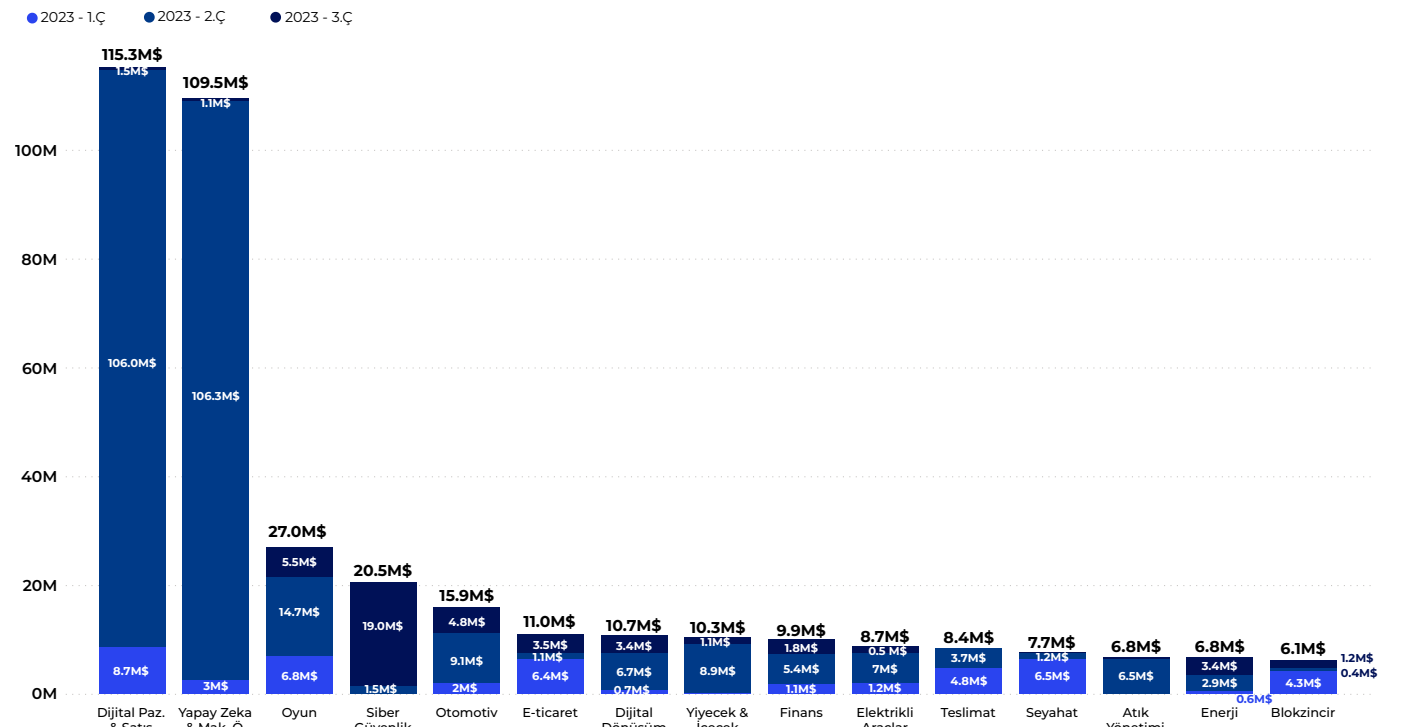
SEKTÖR

Grafik4: Yatırım almış girişimlerin sektör dağılımı (adet)

Yılın ilk 9 ayında oyun, finans ve yapay zeka dikeyleri en çok rağbet gören sektörler oldu. Oyun dikeyinde yatırım alan 29 girişimin 11'i 2021 ve 2022 yıllarında da yatırım almış girişimlerden oluşuyor. Geçtiğimiz çeyrekte insan kaynakları teknolojilerine olan ilgi de artmış gözüküyor. Faizlerin artması ve parasal sıkılaşmanın artmasının beklendiği önümüzdeki dönemde işten çıkarmaların yaşanabileceği dönemi ön gören yatırımcılar bu alandaki yatırımlarını arttırmışa benziyor.

Sektörlere yatırılan toplam tutarlar incelendiğinde Insider'ın bulunduğu Dijital Pazarlama ile Yapay Zeka dikeylerinin 100 milyon dolar'ın üzerinde yatırım aldığı görülmektedir. Adet olarak en fazla yatırıma ulaşan Oyun ise bu yıl toplamda 27 milyon dolar'da kalmış gözüküyor.

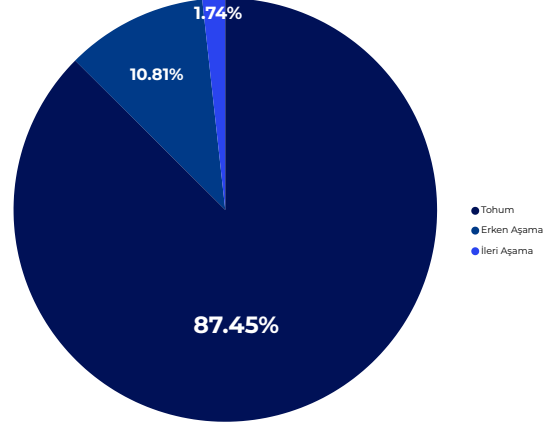

Grafik4: Yatırım almış girişimlerin sektör dağılımı (miktar,\$)

YATIRIM AŞAMASI

Yatırım miktarlarının düşük seviyelerde kalması, haliyle yatırım aşamasında da gözükmekte. Yandaki dilim grafiğinde yılın ilk 9 ayında gerçekleşen yatırımların aşama dağılımı gösterilmiştir. Buna göre tohum yatırımlar %87,5'e dayanırken ileri aşama yatırımlar %2 seviyelerinde kaldı.

Geçtiğimiz çeyrekte ise 74 tohum aşaması yatırımı gerçekleşirken 7 erken aşama yatırımı gerçekleşti. 2022'nin aynı dönemi ile kıyaslandığında; tohum yatırımların 63'ten 74'e çıktığı, toplam yatırım miktarının 29,3 milyon dolar'dan 32,9 milyon dolar'a çıktığı görülmektedir. Öte yandan Medyan yatırım miktarı ise geçen yıla göre 339.000 dolar'dan 382.700 dolara çıkmış durumda.

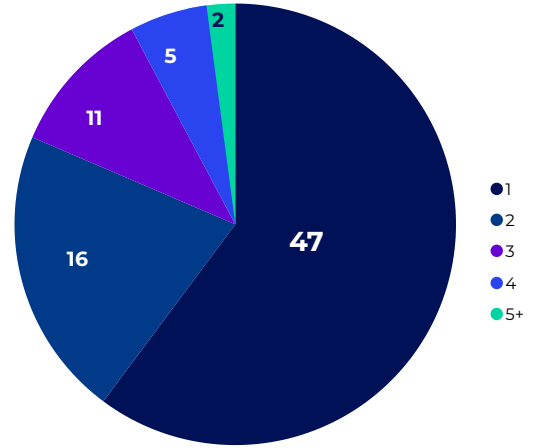
Grafik6: Yatırımların aşama dağılımı

	Yatırım Adedi	Yatırım Miktarı (\$)	Medyan Yat. Miktarı(\$)	Ort. Yatırım Miktarı (\$)
TOHUM	74 yatırım	\$32,9M	\$382.700	\$548.200M
ERKEN AŞAMA	7 yatırım	\$26,8M	\$3,2M	\$6,7M

Grafik7: Yatırım Aşama Detayları (3.çeyrek)

YATIRIM TURU

Geçtiğimiz çeyrekte yatırım alan 81 girişimin 47'si bu yıl ilk kez yatırım aldı. 2022'nin aynı döneminde 48 girişim ilk yatırımını almıştı. Bu iki dönem kıyaslandığında, geçen yıl toplam 31,8 milyon dolar yatırım alırken bu yıl 22,3 milyon dolar'da kaldı ancak bu yatırımların medyanı(orta noktası) geçen yıl 230.000'ken 2023'te 393.500'a çıkmış gözüküyor. Bu bilgiler ışığında; 2022 yılında ilk yatırımını alan girişimlerin en yüksek yatırım ile en düşük yatırım arasında fark bu seneye göre bir hayli fazla. 2023 yılında ilk yatırımını alan girişimlere daha homojen bir dağılımda yatırım yapıldığı görülmektedir. Verinin detayı incelendiğinde yatırımlar 45 bin dolarla 2,9 milyon dolar arasında değişmektedir. 2022'de ise 25 bin dolarla 10 milyon dolar arasında değişmiştir.

Grafik8: Girişimlerin 2023-3.Ç'de kapattığı tur dağılımı

\$22,3M

Yatırım Miktarı

2023-3.Ç'de ilk kez yatırım alan girişimlerin toplam yatırım miktarı

\$393.500

Medyan Yatırım Miktarı

2023-3.Ç'de ilk kez yatırım alan girişimlerin medyan yatırım miktarı

\$602.600

Ort. Yatırım Miktarı

2023-3.Ç'de ilk kez yatırım alan girişimlerin ortalama yatırım miktarı

YATIRIMCILAR

131

Yatırımcı

Tüm yatırımcı tipleri dahil, 2023-3.Ç'de en az 1 yatırım yapmış yatırımcı sayısı

59

Bireysel Yatırımcı

2023-3.Ç'de en az 1 yatırım yaptığı tespit edilen bireysel yatırımcı ve melek yatırım ağı sayısı

72

Kurumsal Yatırımcı

2023-3.Ç'de en az 1 yatırım yaptığı tespit edilen kurumsal yatırımcı sayısı

2023 yılının üçüncü çeyreğinde gerçekleşen 81 yatırım turunda, en az 131 yatırımcı yer aldı. Bu yatırımcıların 59'u bireysel yatırımcılar ve melek yatırım ağlarından oluşurken, 72'si ise kurumsal yatırımcılardan oluştu.

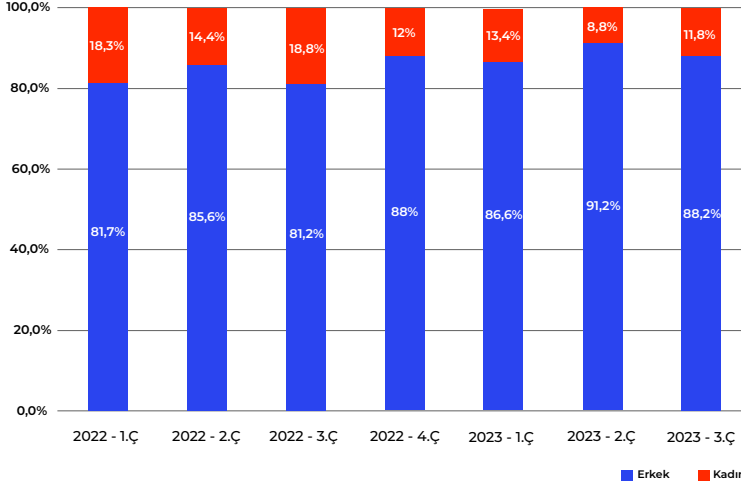
Son iki yılda yabancı yatırımcıların Türkiye startuplarına olan ilgisi oldukça yüksekti, bu da ekosistemdeki yatırımlara yansımaktaydı. Ancak, 2023 yılında yabancı yatırımcılar sayısında biraz gerileme oldu. Özellikle geçtiğimiz çeyrekte yabancı yatırımcı katılımlı tur sayısı 5'le sınırlı kaldı.

Geçtiğimiz çeyrekte yatırım yapan 72 kurumsal yatırımcının 10'u yurt dışı merkezliydi. Bu 11 yatırımcı, 5 yatırım turunda yer aldı. ABD, Almanya ve Birleşik Krallık'tan 2'şer yatırımcı geçtiğimiz üç ayda yerli girişimlere yatırım yaparken Birleşik Arap Emirlikleri, Hollanda, İsviçre ve Japonya'dan 1'er yatırımcı katıldı.

KURUCU ORTAKLAR

2023 'ün üçüncü çeyreğinde yatırım alan 81 girişimin toplam 169 kurucu ortağı bulunuyor. Bu 169 ortaktan 20'si kadınlardan oluşurken 149'u erkeklerden oluşuyor. Oransal olarak bakıldığında yaklaşık %12 yapmaktadır. Girişimler açısından bakıldığında, yatırım alan 81 girişimin 20'sinde en az 1 kadın kurucu ortağı bulunmaktadır.

Grafik10: Yatırım almış girişimlerin kurucu ortak cinsiyet dağılımı

20

Girişim

2023-3.Ç'de en az 1 kadın kurucu ortağa sahip 20 girişim yatırım aldı. Bunlardan 7'sinin sadece kadın kurucu ortağı var.

\$7,5M

Yatırım Miktarı

2023-3.Ç'de en az 1 kadın kurucu ortağa sahip girişimler 7,5 milyon dolar. Sadece kadın kurucu ortağı olan girişimler ise 1,7 Milyon Dolar yatırım aldı.

KİTLE FONLAMA

19

Yatırım

2023-3.Ç'de kitle fonlama platformları üzerinden 19 yatırım gerçekleşti.

₺184,9M

Yatırım Miktarı

2023-3.Ç'de kitle fonlama platformları üzerinden 284,9 Milyon TL yapıldı. Bu da yaklaşık 13,8 Milyon Dolar'a eşit.

₺5,8M

Medyan Y.Miktarı

Yatırımların medyanı değeri 4,8 Milyon TL oldu. Bu da yaklaşık 250.000 Dolar'a eşit.

Platform	Fonlamaya Çıkan Girişim Sayısı	Başarılı Fonlama	Başarısız Fonlama	Devam Eden*	Yatırım Miktarı	Toplam Yatırımcı Sayısı (Kümülatif)
Fonbulucu	16	14	2	-	226,9 M TL	37.021
Fonangels	6	3	1	2	9 M TL	1.647
Basefunder	3	-	2	1	-	-
StartupBurada	2	2	-	-	14,1 M TL	897
Efonla	1	-	1	-	-	-
Fongogo	1	-	-	1	-	-
Fonlabüyüsün	-	-	-	-	-	-

*5 Ekim 2023 itibarıyla

2023-ÜÇÜNCÜ ÇEYREK

STARTUP HUKUKU'NU İLGİLENDİREN MEVZUAT DEĞİŞİKLİKLERİ

Hazırlayan:

YAŞAR
LAW
OFFICE

STARTUP HUKUKU DÜZENLEMELERİ - 2023-3.Ç

1) Genç Girişimcilere Vergi ve Sigorta Prim Teşviki Broşürü Yayınlandı

Ticari, zirai veya mesleki faaliyeti nedeniyle adlarına ilk defa gelir vergisi mükellefiyeti tesis olunan ve mükellefiyet başlangıç tarihi itibarıyla yirmi dokuz yaşını doldurmamış tam mükellef gerçek kişilere tanınan vergi teşviki ve sigorta prim teşvikine ilişkin detaylara yer verilen [Genç Girişimcilere Vergi ve Sigorta Primi Teşviki Broşürü](#), 02.08.2023 tarihinde Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından yayımlandı.

2) Uzaktan Kimlik Tespiti Mevzuatındaki Gelişmeler

Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmelik'te 05.04.2023'te yapılan değişiklik ile tüzel kişiler için de uzaktan kimlik tespiti yapılabilmesi mümkün kılınmıştır. Bu değişikliğin uygulanmasında geçerli olacak kurallar ise 11.08.2023 tarihli, 32276 sayılı Resmî Gazete'de MASAK tarafından yayımlanarak yürürlüğe giren Mali Suçları Araştırma Kurulu Genel Tebliği (Sıra No: 19)'nde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Tebliği (Sıra No: 24) ile düzenlenmiştir.

Anılan Tebliğ uyarınca, uzaktan kimlik tespiti, sürekli iş ilişkisi tesis edilmeden önce tamamlanacaktır. Uzaktan kimlik tespiti sürecinin nasıl yürütüleceğine ve hizmet alımı yoluyla yürütülecek olursa bunun standartlarına ilişkin teknik gereklilikler ve esaslar da düzenlenmiştir. Ayrıca, uzaktan kimlik tespitinin değişiklikte detaylarına yer verilen standartları sağlaması halinde yapay zekâ marifetiyle gerçekleştirilebilmesine de olanak tanınmıştır.

3) Ödeme Sistemleri Mevzuatındaki Gelişmeler

Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para İhracı ile Ödeme Hizmeti Sağlayıcıları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ve Ödeme ve Elektronik Para Kuruluşlarının Bilgi Sistemleri ile Ödeme Hizmeti Sağlayıcılarının Ödeme Hizmetleri Alanındaki Veri Paylaşım Servislerine İlişkin Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ, 07.10.2023 tarihli, 32332 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmış ve ödeme hizmetleri mevzuatına önemli değişiklikler getirmiştir.

Anılan mevzuat değişiklikleri ile dijital cüzdan tanımlanmış ve dijital cüzdan hizmeti sunulabilmesi için gerekli olan yetkiler düzenlenmiştir. Ayrıca, ödeme hizmeti sağlayıcısının alt yapı hizmetlerini kullanma talebinde bulunan diğer kuruluşlara kullandırması zorunluluğunun kapsamı genişletilmiştir. Ödeme kuruluşları ve elektronik para kuruluşlarının faaliyet alanlarına yeni hizmetler de eklenmiştir. Son olarak kuruluşların uzaktan iletişim aracı ile sözleşme kurması ve kimlik tespiti yapması işlemlerine ilişkin hükümler MASAK mevzuatı ile uyumlu hale getirilmiştir. Anılan mevzuat değişikliklerine ilişkin diğer detaylara buradan ulaşabilirsiniz.

STARTUP HUKUKU DÜZENLEMELERİ - 2023-3.Ç

4) Vergi Mevzuatındaki Gelişmeler

15.07.2023 tarihli, 32249 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 7456 sayılı Kanun ile vergi mevzuatındaki çeşitli değişiklikler düzenlenmiştir. İlk olarak, genel kurumlar vergisi oranı %20’den %25’e çıkartılmıştır. Bankalar, finansal kiralama, faktöring, finansman ve tasarruf finansman şirketleri, elektronik ödeme ve para kuruluşları, yetkili döviz müesseseleri, varlık yönetim şirketleri, sermaye piyasası kurumları ile sigorta ve reasürans şirketleri ve emeklilik şirketleri bakımından ise kurumlar vergisi oranı %25’ten %30’a çıkartılmıştır. İhracat yapan kurumların münhasıran ihracattan elde ettikleri kazançlarına uygulanan kurumlar vergisi indirimi ise 1 puandan 5 puana çıkartılmıştır. İşbu değişiklik, 01.10.2023 tarihinden itibaren verilmesi gereken beyannamelerden başlamak üzere, kurumların 2023 yılı ve devamında elde edilen kazançlarına uygulanacaktır.

Bilindiği üzere, kurumların girişim sermayesi yatırım fonu ve diğer yatırım fonu katılma paylarından elde ettikleri kâr payları, katılma paylarının fona iadesinden doğan gelirler ve katılma paylarının değer artış kazançları kurumlar vergisinden istisna tutulmuştu. 7456 sayılı Kanun ile girişim sermayesi yatırım fonu dışındaki diğer yatırım fonu katılma paylarına ilişkin yukarıda sayılan gelir ve kazançlar bu istisnanın dışına çıkartılmıştır.

5) Vergi Mevzuatındaki Gelişmeler

[2022 Türkiye Startup Ekosistemi Yatırım Raporu](#)’nda detaylarına yer verildiği üzere, 6563 sayılı Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, 07.07.2022 tarihli, 31889 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmış ve elektronik ticaret alanında önemli değişiklikler getirmiştir. Ek olarak, 29.12.2022 tarihli, 32058 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Elektronik Ticaret Aracı Hizmet Sağlayıcı ve Elektronik Ticaret Hizmet Sağlayıcılar Hakkında Yönetmelik (“E-Ticaret Yönetmeliği”)’de anılan Kanundaki hükümler ile paralel düzenlemeler öngörülmüştür.

6563 sayılı Kanun’un muhtelif hükümlerinin iptali istemiyle Anayasa Mahkemesine 2022/109 E. sayılı başvuru yapılmış, Anayasa Mahkemesi ise 2023/125 K. sayılı, 13.07.2023 tarihli kararıyla iptal başvurusunu reddetmiştir. Paralel olarak, E-Ticaret Yönetmeliği’nin muhtelif hükümleri hakkında yürütmenin durdurulması ve iptali talep edilmiş, Danıştay 10. Dairesi tarafından yürütmenin durdurulması kararı verilmiştir. E-Ticaret Yönetmeliği hükümlerinin iptali talebi ise İdari Dava Daireleri Genel Kurulu nezdinde incelenmekte olup Anayasa Mahkemesi kararının da ışığında iptal talebinin de reddedileceği öngörülmektedir.

6) Dijital Hizmet Sağlayıcılarına Erişim Engeli Yaptırımını İptal Edildi

7194 sayılı Kanun ile 01.03.2020 tarihinden itibaren yürürlüğe giren dijital hizmet vergisiyle birlikte dijital ortamda sunulan her türlü reklam hizmetleri, dijital ortamda yapılan satışlar ile dijital ortamların sağlanması ve işletilmesi ile bunlara aracılık edilmesi hizmetlerinden dijital hizmet sağlayıcılarının elde ettiği gelir vergilendirilmektedir. 7194. Sayılı Kanun’da ayrıca 213 sayılı Vergi Usul Kanunu kapsamına giren vergilere ilişkin beyanname verme ve vergi ödeme yükümlülüklerinin süresinde yerine getirilmemesi halinde, ilgili dijital hizmet sağlayıcısına veya Türkiye’deki yetkili temsilcisine iltarda bulunulacağı, bu durumun Gelir İdaresi Başkanlığı’nın internet sitesinde ilan edileceği ve ilandan itibaren otuz gün içinde bu yükümlülüklerin yerine getirilmemesi halinde yükümlülüklerini yerine getirene kadar dijital hizmet sağlayıcısının sunduğu hizmetlere erişimin engelleneceği düzenlenmiştir.

Bu hükmün iptali için Anayasa Mahkemesine başvurulmuştur. Anayasa Mahkemesi de erişim engeli tedbirinin teşebbüs özgürlüğünü kısıtladığına, bant genişliğinin kademeli olarak daraltılması gibi daha hafif kısıtlamaların öncelikle uygulanması mümkünken erişim engeli yaptırımının dijital hizmet sağlayıcısına aşırı külfet yüklediğine ve orantısız olduğuna hükmederek erişim engeli yaptırımına ilişkin hükmün iptaline karar vermiştir. İptal kararı, 12.06.2024’te yürürlüğe girecektir.

7) Veri Sorumluları Siciline Kayıt Zorunluluğu

6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu uyarınca kişisel verileri işleyen gerçek ve tüzel kişilerin veri işlemeye başlamadan önce Veri Sorumluları Siciline kaydolmasının zorunlu olduğu ve bu zorunluluğun istisnaları düzenlenmiştir. 25.07.2023 tarihli, 32259 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 06.07.2023 tarihli, 2023/1154 sayılı Kişisel Verileri Koruma Kurulu kararı ile ana faaliyet konusu özel nitelikli kişisel veri işleme olmayanlardan yıllık çalışan sayısı 50’den az ve yıllık mali bilanço toplamı 100 milyon Türk lirasından az olan gerçek veya tüzel kişi veri sorumluları kayıt zorunluluğundan muaf tutulmuştur.

STARTUP HUKUKU DÜZENLEMELERİ - 2023-3.Ç

Yazar:

Ahmet Yaşar
Yaşar Law Office
Kurucu Avukat

Yaşar Law Office, ilgili, titiz ve dinamik yaklaşımıyla müvekkillerine güvenilir, pratik ve etkili çözümler bulma gayesiyle kurulmuştur.

Yaşar Law Office olarak şirketler hukuku, ticaret hukuku, iş hukuku, kişisel verilerin korunması hukuku, uyuşmazlık çözümü, icra ve iflas hukuku, vergi hukuku, miras hukuku, taşınmaz hukuku ve yabancılar hukuku alanlarında gerçek kişi ve tüzel kişi müvekkillerine danışmanlık ve dava takibi hizmeti sunuyoruz. Bu kapsamda şirket kuruluşu işlemlerinin yürütülmesi, hissedarlar sözleşmesinin hazırlanması ve diğer tüm gündelik kurumsal konular dahil olmak üzere kurumsal yönetim işlerinin takibini sağlıyoruz. Sözleşmelerin hazırlanması, değerlendirilmesi, değiştirilmesi ve müzakere edilmesinden sözleşmelerin uygulanması ve feshine kadar sözleşmesel işlemlerde azami özenle destek sunuyor; ticari uyuşmazlıkların çözümlenmesinde müvekkillerimizi temsil ediyoruz. Bununla birlikte, iş hukuku alanında uyuşmazlıkları önleyici hukuki danışmanlık sunuyor, uyuşmazlığın doğması halinde dava takibi yapıyoruz. Teşviklerden dijital ekonominin vergilendirilmesine kadar çeşitli alanları ele alıyoruz. Müvekkillerimizin Kişisel Verilerin Korunması Kanunu başta olmak üzere verilerin korunması ve gizliliğine ilişkin mevzuata uyumunu sağlıyor, uyum süreçleri ve gerekli belgelerin hazırlanması noktasında danışmanlık hizmeti veriyoruz.

Yaşar Law Office olarak Türkçe, İngilizce ve Almanca hukuki destek sağlıyoruz

2023-ÜÇÜNCÜ ÇEYREK

İKİNCİL İŞLEMLER

İKİNCİL İŞLEMLER

Girişim	Girişim Ülkesi	Satın Alan	Yatırımcı Ülkesi	İşlem Tipi	İşlem Miktarı	Hisse Oranı
Rebellion	İspanya	Papara	Türkiye	Satın Alma		
DORinsight	Türkiye	Hedef Holding	Türkiye	Satın Alma	10.032.000 TL	
CRC Kurumsal	Türkiye	Migros	İsviçre	Satın Alma	2.900.000 USD	50%
MNG Kargo	Türkiye	DHL Group	Almanya	Satın Alma		
Eşarj	Türkiye	Enerjisa Enerji	Türkiye	Satın Alma		
Talentics	Türkiye	Kolay İK	Türkiye	Satın Alma		
TeamSystem	İtalya	Mikrogrup	Türkiye	Satın Alma		53%
PayCore	Türkiye	Param	Türkiye	Satın Alma		
Twisto	Türkiye	Param	Türkiye	Satın Alma		
Hamurlabs	Türkiye	Topkapı Danışmanlık	Türkiye	Satın Alma		20%
PayPad	Türkiye/İngiltere	HotelRunner	Türkiye	Satın Alma		
TOM Şirketler Grubu	Türkiye	Dubai Islamic Bank	BAE	Satın Alma		
Falkonry	ABD	IFS	İsveç	Satın Alma		
Ebebek	Türkiye	Borsa İstanbul	Halka Arz	Halka Arz		
Xerox Türkiye	Türkiye	Lidya Grup	Türkiye	Satın Alma		
Ango	Türkiye	iMerit	ABD	Satın Alma		
StartupMarket	Türkiye	Fongogo	Türkiye	Satın Alma		
Martı	Türkiye	NYSE	Türkiye	SPAC (Halka Arz)		

VERİ & METODOLOJİ

- Raporda sunulan yatırım verilerine halka arz, borçlanma (debt financing), growth equity, ve hibeler dahil edilmemiştir.
- Private Equity şirketlerinin yaptığı VC yatırımları yatırım verilerine dahil edilmiştir.
- Bir şirket girişim olarak nitelendirilmeden önce ekibimiz tarafından incelenmiş, büyüme potansiyeli, bir soruna çözüm bulma, teknoloji, yaş gibi faktörler göz önünde bulundurularak girişim kategorisine alınmıştır. Verilere 'scale-up' olarak geçen şirketler de dahil edilmiştir. 'Girişim' tanımımızda hayatına girişim olarak başlayan şirketler de bulunmaktadır.
- Raporda yatırım turu sayısı ile yatırım alan girişim sayısı farklılık göstermektedir. Girişim sayısından bahsedilirken 'girişim' kelimesi, yatırım turu sayısından bahsedilirken 'yatırım' kelimesi kullanılmıştır.
- Dahil edilen son veri tarihi: 30 Eylül 2023
- En çok yatırım alan sektörler kısmında birden fazla sektörde hizmet veren girişimler, buldukları her sektöre dahil edilmiştir.
- Farklı para birimlerinde yapılan yatırımlar yatırımın duyurulduğu tarihteki kur üzerinden Dolar (\$) cinsine çevrilmiştir. 'Milyon' değerinde olan yatırımlar 'M' veya 'Mn' kısaltmaları ile gösterilmiştir (Örn: \$1.000.000 = \$1M veya \$1 Mn). 'Milyar' değerindeki yatırımlar 'Mr' kısaltması ile gösterilmiştir. (Örn: \$1.000.000.000 = \$1 Mr)
- Yatırım Aşamaları bölümünde yatırım turlarında girişimlerin açıkladığı aşamalar kullanılmıştır.
- Yurt Dışındaki Türkler bölümünde kurucusu Türkiye kökenli olduğu tespit edilen ancak "Türk girişimi" kriterlerine uymayan girişimler incelenmiştir.

Hangi girişimler Türk girişimi olarak sayılıyor?

Bir girişimin Türk girişimi olması için aşağıdaki 3 ana kriterden birini sağlaması gerekmektedir:

1) Sadece Türkiye'de resmi şirketinin olması,

2) Aşağıdaki 4 alt kriterin en az 2'sini karşılaması;

- Daha önce Türkiye'de bir kuluçka merkezi/hızlandırma programına katılmış olması
- Daha önce Türkiye'de herhangi bir teknoparkta bulunmuş olması
- Türkiye'de kurulu şirketi olması
- Hem kurucuların hem de ekibinin bir kısmı(ekip büyüklüğüne göre değişen oranda) Türkiye'de yaşaması

3) Türkiye'de kurulu şirketi olması durumunda eğer girişim ilk yatırımlarını bu şirket üzerinden almış ancak sonrasında merkezini yurt dışına taşıyorsa da Türk girişimi sayılmaktadır.

Türk girişimleri yukarıdaki gibi belirledikten bu girişimleri de 'Türkiye Merkezli Girişimler' ve 'Yurt Dışı Merkezli Türk Girişimler' olarak ikiye ayırıyoruz. Bu sınıflandırma ile amacımız Türkiye'deki girişimcilerin merkezini neden yurt dışında kurmayı tercih ettiği veya neden yurt dışına taşıma ihtiyacı duyduğu gibi sorulara çözüm arayan karar verici, araştırmacı ve girişimcilere ufak da olsa bir katkı sağlamak. Her raporumuzda düzenli olarak paylaşacağımız bu veriler ile birlikte, merkezi yurt dışında olan girişimlerin sayısının artış trendinde mi yoksa azalış trendinde mi olduğu rahatlıkla gözlemlenebilecektir.

Türkiye Merkezli Girişim:

- Resmi şirketi Türkiye'de kurulu ve bu şirket üzerinden yatırım alan girişimler dahildir.
- Hem Türkiye hem de yurt dışında şirketi olan ancak yatırımı Türkiye'deki şirketi üzerinden alan girişimler dahildir.
- Sadece Türkiye'de şirketi olan ancak yatırımı ticaret sicil gazetesine henüz yansımamış olan girişimler dahildir.

Yurtdışı Merkezli Türk Girişim:

- Resmi şirketi yurt dışında kurulu olan ve bu şirket üzerinden yatırım alan girişimler dahildir.
- Hem Türkiye'de hem de yurt dışında şirketi olan ve Tic. Sic.'de yatırımı tespit edilemeyen girişimler bu gruba dahildir.
- Türkiye'de kurulu şirketi tespit edilemeyen ancak 'Türk' girişimi kriterlerini karşılayan girişimler bu gruba dahildir.

Henüz resmi şirketi kurulmamış olan girişimler girişimci beyanına veya ekibin bulunduğu ülkeye göre yukarıdaki 2 kategoriden birine dahil edilmektedir.

Bizi Takip Edin !

www.startupcentrum.com

[@startup_centrum](https://twitter.com/startup_centrum)

[@startupcentrum](https://www.instagram.com/startupcentrum)

[StartupCentrum](https://www.linkedin.com/company/startupcentrum)

[StartupCentrum](https://www.youtube.com/StartupCentrum)

[StartupCentrum](https://www.tiktok.com/StartupCentrum)

